EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 5.8.2025.
COM(2025) 456 final

2025/0251 (COD)

Prijedlog

ODLUKE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o pružanju makrofinancijske pomoći Hašemitskoj Kraljevini Jordanu

{SWD(2025) 245 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Na prognoze za gospodarstvo Jordana utječu veliki negativni rizici s obzirom na trajnu regionalnu nestabilnost i nestabilne globalne izglede. Rast realnog BDP-a Jordana 2024. procijenjen je na 2,5 % i predviđa se da će 2025. ostati uglavnom nepromijenjen. Inflacija je do kraja 2024. ostala ispod 2 % zahvaljujući nižim uvoznim cijenama i stalnom pooštravanju monetarne politike koje je provodila središnja banka u skladu s vezanošću uz američki dolar. Međutim, zbog mogućih učinaka prelijevanja ratova iz susjednih zemalja povećao se pritisak na sigurnosno stanje i gospodarsku otpornost Jordana, što je dodatno povećalo negativne rizike za njegove izglede. Bliski istok suočava se sa sve većom nestabilnošću zbog rata u Gazi, nesigurnog prekida vatre u Libanonu i pada Asadova režima u Siriji. Eskalacija napetosti između Izraela i Irana sredinom 2025. dovela je do poremećaja u putovanju i povećala nesigurnost te izravno utjecala na turistički sektor i vjerojatno negativno utjecala na povjerenje potrošača i ulagača. Gospodarske okolnosti u Jordanu i dalje su uglavnom stabilne, no povećana volatilnost i geopolitička nepredvidljivost sve su veći izazovi za njegovu buduću gospodarsku i socijalnu stabilnost.

Ta zemlja suočava se i s duboko ukorijenjenim strukturnim poteškoćama. Stopa *nezaposlenosti* i dalje je neprestano visoka i iznosi 21,4 %, a među mladima su stope još više, dok je stopa sudjelovanja žena jedna od najnižih u svijetu. Ti nedostaci tržišta rada i dalje ograničavaju potencijal rasta Jordana i prepreka su široj gospodarskoj uključenosti i socijalnoj koheziji. *Fiskalni pritisci* pojačali su se 2024. zbog učinaka prelijevanja regionalnih sukoba i pada cijena važnih izvoznih proizvoda. Iako je vlada uvela mjere za povećanje prihoda i smanjila kapitalnu potrošnju, deficit općeg proračuna ipak se povećao na 5,6 % BDP-a. Javni dug blago je porastao na 90,4 % BDP-a (isključujući dug fonda Social Security Corporation, SSC)[1]. *Deficit tekućeg računa* 2024. povećao se na gotovo 6 % BDP-a zbog manjeg izvoza i smanjenja prihoda od turizma. Strukturna ovisnost Jordana o uvozu energije i hrane, zajedno sa slabom izvoznom osnovicom, i dalje negativno utječe na vanjsku bilancu. Unatoč stabilnim pričuvama od oko 21 milijarde USD Jordan je i dalje osjetljiv na vanjske šokove pa je potrebna daljnja međunarodna financijska potpora.

Jordan posljednjih godina modernizira svoju gospodarsku strukturu, posebno pokretanjem vizije gospodarske modernizacije 2022., a riječ je o desetogodišnjoj strategiji usmjerenoj na poticanje ulaganja, otvaranje radnih mjesta i podizanje životnog standarda. Na temelju prethodnih reformi, kao što je Londonska inicijativa iz 2018., vizija gospodarske modernizacije usmjerena je na osam ključnih sektora i obuhvaća mjere za poboljšanje učinkovitosti javnog sektora i uključenosti građana, a reforme se podupire i u okviru uzastopnih programa MMF-a i makrofinancijske pomoći EU-a. Prva faza (2023. – 2025.), u kojoj se postavljaju temelji za buduću provedbu, uskoro završava. Provedba tih reformi napredovala je unatoč preklapanju niza vanjskih šokova, među ostalim dugotrajne sirijske izbjegličke krize, pandemije bolesti COVID-19, globalnih poremećaja u opskrbi uzrokovanih ničim izazvanim agresivnim ratom Rusije protiv Ukrajine te novih regionalnih napetosti nakon sukoba između Izraela i Gaze te poremećaja u trgovini zbog krize na Crvenom moru. Iako su nedavni diplomatski koraci prema reintegraciji Sirije bili pozitivni, tek trebaju stvoriti uvjete za masovni povratak izbjeglica iz Jordana.

[1] Dug koji uključuje dug SSC-a dosegnuo je 114,7 % BDP-a.

S obzirom na niz vanjskih šokova i stratešku ulogu Jordana u promicanju regionalne stabilnosti, ta je zemlja u proteklom desetljeću primila znatnu međunarodnu potporu od raznih međunarodnih partnera. To uključuje četiri uzastopna programa MMF-a od 2012., četiri programa makrofinancijske pomoći EU-a od 2014., znatnu pomoć SAD-a i ciljanu potporu za primanje sirijskih izbjeglica.

– Od 2014. do 2023. u okviru prva tri *programa makrofinancijske pomoći* (prvi program makrofinancijske pomoći: 180 milijuna EUR; drugi program makrofinancijske pomoći: 200 milijuna EUR; treći program makrofinancijske pomoći: 500 milijuna EUR + 200 milijuna EUR dodatnih sredstava kao odgovor na pandemiju bolesti COVID-19) isplaćeno je ukupno 1,08 milijardi EUR u zajmovima. Nadalje, na zahtjev jordanskih tijela od 8. listopada 2023. EU je 2025. donio novi četvrti program makrofinancijske pomoći u iznosu od 500 milijuna EUR, a isplate su planirane za razdoblje 2025. – 2027. U okviru četvrtog programa makrofinancijske pomoći sredstva će se isplatiti kad se ispune dogovoreni uvjeti politike iz Memoranduma o razumijevanju, koji obuhvaćaju mjere u području upravljanja javnim financijama, upravljanja i borbe protiv korupcije, socijalne politike i politike tržišta rada te u području energetike i poslovnog okruženja.

– Jordan ostvaruje dobar napredak i u okviru *proširenog instrumenta MMF-a za financiranje* (za razdoblje 2024. – 2027.) u iznosu od 1,2 milijarde USD, u vezi s kojim su dosad provedene tri pozitivne revizije (posljednja je dovršena u travnju 2025.). Osim toga, MMF je 25. lipnja 2025. odobrio i približno 700 milijuna USD u okviru *Instrumenta za otpornost i održivost* za potporu reformama koje se odnose na rizike povezane s klimom i pripravnošću za pandemije.

– Iako je isplata *proračunske potpore SAD-a* 2025. i dalje privremeno nesigurna, Jordan je uspješno mobilizirao važno vanjsko financiranje od Svjetske banke i partnera iz Vijeća za suradnju u Zaljevu.

Osim kratkoročne financijske pomoći Europska unija (EU) i Jordan imaju blisko i dugotrajno partnerstvo utemeljeno na Sporazumu o pridruživanju između EU-a i Jordana, koji je na snazi od 2002. Taj odnos godinama se postupno produbljuje i odraz je čvrstih političkih veza, gospodarske suradnje i zajedničkih regionalnih interesa. U siječnju 2025. EU i Jordan dogovorili su se da će ojačati veze strateškim i sveobuhvatnim partnerstvom čiji je cilj promicanje zajedničkog blagostanja, stabilnosti i sigurnosti, a temelji se na uzajamnom povjerenju i dugotrajnoj suradnji. To obnovljeno partnerstvo usmjereno je na šest ključnih stupova: političke odnose i regionalnu suradnju; sigurnost i obranu; gospodarsku otpornost, trgovinu i ulaganja; ljudski kapital; migracije; te zaštitu i potporu izbjeglicama. Provedbi tog partnerstva doprinijet će znatan financijski paket (među ostalim u okviru makrofinancijske pomoći), u kojem će se kombinirati kratkoročna i dugoročna pomoć kako bi se promicali programi makrofiskalnih i strukturnih reformi Jordana, povećala potpora ulaganju i osigurala usmjerena potpora ostvarivanju strateških prioriteta.

S obzirom na tešku gospodarsku situaciju te znatne i neispunjene potrebe za financiranjem, u siječnju 2025. jordanska tijela zatražila su dodatan peti program makrofinancijske pomoći u iznosu od 500 milijuna EUR. Pritom su istaknula pogoršanje gospodarskog i političkog okruženja i napomenula da su se 2024. previranja u regiji pojačala, što je pogoršalo ionako neizvjestan i nestabilan globalni kontekst. Nadalje, ta kretanja negativno su utjecala na izravna strana ulaganja, izvoz, domaću potrošnju i domaće prihode te su dodatno oslabila gospodarske i fiskalne izglede Jordana i povećala rizik od većih potreba za vanjskim financiranjem. Ponovno izbijanje nasilja u regiji, među ostalim i eskalacija napetosti između Izraela i Irana sredinom lipnja, dovelo je do obustave letova u Jordanu i

vjerojatno će dodatno otežati slab gospodarski oporavak zemlje, smanjiti povjerenje ulagača i turista te doprinijeti sve nesigurnijim izgledima.

U tom kontekstu Europska komisija predlaže da se Jordanu osigura dodatna financijska potpora u obliku nove makrofinancijske pomoći sa sljedećim značajkama:

– nakon temeljite procjene političke i gospodarske situacije u Jordanu Komisija je Europskom parlamentu i Vijeću podnijela prijedlog za pružanje nove makrofinancijske pomoći toj zemlji u iznosu *do 500 milijuna EUR*. Predložena makrofinancijska pomoć pomogla bi Jordanu da pokrije dio ukupnog preostalog manjka u vanjskom financiranju, koji se procjenjuje na 3,9 milijardi USD, u kontekstu tekućeg programa MMF-a u razdoblju 2024. – 2027. Time bi se doprinijelo i daljnjoj provedbi tekućih reformi,

– sredstva bi se isplatila u *tri obroka*, pri čemu bi isplate bile strogo povezane s napretkom u *provedbi programa MMF-a i niza dodatnih mjera politike* o kojima će se dogovoriti Komisija i tijela i koje će biti navedene u Memorandumu o razumijevanju. Memorandum o razumijevanju mogao bi u načelu sadržavati reforme politika koje obuhvaćaju gospodarsko upravljanje (kao što su upravljanje javnim financijama i mjere za jačanje mobilizacije domaćih prihoda), socijalne politike i politike tržišta rada, upravljanje, mjere za borbu protiv korupcije, komunalne usluge i poslovno okruženje,

– očekuje se da će se predloženi program provesti usporedno s potporom u okviru operacija proračunske potpore koje se financiraju iz Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa („NDICI-GE”),

– kako je dodatno objašnjeno u radnom dokumentu službi Komisije koji je priložen ovom Prijedlogu, Komisija smatra, među ostalim i na temelju procjene političke situacije koju je provela Europska služba za vanjsko djelovanje (ESVD), da su *ispunjeni politički i gospodarski preduvjeti za predloženi program makrofinancijske pomoći*.

• **Gospodarski kontekst Jordana**

Bliski istok suočava se sa sve većom nestabilnošću zbog rata u Gazi, nestabilnog prekida vatre u Libanonu, pada sirijskog režima i nedavnog sukoba Izraela i Irana. Te napetosti povećavaju pritisak na sigurnost i gospodarstvo Jordana, uz rastuću volatilnost i negativne rizike. **Gospodarski rast 2024. smanjio se na 2,5 % u odnosu na prethodnu godinu (s 2,9 % u 2023.) zbog povećane nesigurnosti koja je posljedica nestabilnosti u regiji, među ostalim rata u Izraelu i Gazi, i umjerenog globalnog rasta**. Ključni sektori kao što su turizam i trgovina nastavili su ostvarivati relativno dobre rezultate unatoč poremećajima povezanima s ratom te su nadmašili početna očekivanja, čemu je doprinijelo povećanje broja turističkih dolazaka iz regije koje je djelomično neutraliziralo pad broja posjetitelja sa Zapada. Unatoč tome, prihodi od turizma 2024. smanjili su se za 2,3 %, a broj posjetitelja za 3,9 %. Sektori koji su najviše doprinijeli gospodarskom rastu bili su proizvodnja, poljoprivreda, promet i komunikacije te financijske usluge. Zahvaljujući kontinuiranom oporavku u turizmu, proizvodnji i poljoprivredi, Jordan je godinu 2025. započeo s održivim gospodarskim rastom, uglavnom u skladu s rastom od 2,5 % zabilježenim 2024. Međutim, očekuje se da je na drugo tromjesečje utjecala eskalacija napetosti između Izraela i Irana, koja je dovela do privremenog zatvaranja jordanskog zračnog prostora. Taj poremećaj doveo je do obustave letova i smetnji u teretnom prometu te je prouzročio veću nesigurnost pa je vjerojatno negativno utjecao na povjerenje ulagača i potrošača.

Stopa nezaposlenosti i dalje je visoka unatoč malom smanjenju na 21,4 % u 2024. (s 22,0 % u 2023.). *Stopa nezaposlenosti* muškaraca iznosila je 18,3 %, a žena 33,3 %. Nezaposlenost mladih i dalje predstavlja bitan problem, a nastavlja se i kod osoba rane odrasle dobi jer je stopa nezaposlenosti u dobnoj skupini od 15 do 19 godina iznosila 54,7 %, a u dobnoj skupini od 20 do 24 godine 46,4 %. Stopa *sudjelovanja na tržištu rada* od samo 34,3 % i dalje je bitan problem, pri čemu je sudjelovanje muškaraca i žena na niskoj ili vrlo niskoj razini od 53,6 % odnosno 14,8 %, u usporedbi sa 72 % odnosno 18 % u regiji Bliskog istoka i sjeverne Afrike.

Inflacijski su pritisci pod nadzorom, u skladu s nedavnim odlukama monetarne politike. *Inflacija* se 2024. u prosjeku smanjila na 1,6 % u odnosu na prethodnu godinu (s 2,1 % u 2023.), no početkom 2025. povećala se (2,2 % u siječnju i veljači 2025., u odnosu na prethodnu godinu) u skladu s ublažavanjem monetarne politike središnje banke. Nedavno su glavni pokretači inflacije bile cijene najamnina, mesa i peradi te duhana i cigareta. Smanjenja cijena zabilježena su posebno za odjeću, mliječne proizvode i ulja, a cijene mliječnih proizvoda i ulja prethodnih su godina doprinosile inflaciji. Od rujna 2024. Središnja banka Jordana (CBJ) smanjila je svoju *kamatnu stopu* u tri koraka za 100 baznih bodova na 6,5 %, što je označilo završetak faze pooštravanja monetarne politike koja je započela prije dvije i pol godine. Od ožujka 2022. do srpnja 2023. glavna stopa povećana je u 10 koraka s 2,5 % na 7,5 %. Njezine odluke bile su nužne zbog vezanosti jordanskog dinara uz američki dolar, radi usklađivanja s pooštravanjem/ublažavanjem monetarne politike američkih saveznih rezervi i izbjegavanja pritisaka na tokove kapitala, te su doista pridonijele smanjenju inflacijskih pritisaka.

Bankarski sustav i dalje je likvidan i dobro kapitaliziran. Stopa adekvatnosti kapitala 2024. iznosila je 18 % (u odnosu na 17,9 % u 2023.), što je znatno iznad potrebne stope od 12 %. Udio neprihodonosnih kredita 2024. blago se povećao na 5,6 % (s 5,1 % u 2023.), dok je omjer pokrivenosti neprihodonosnih kredita 2024. iznosio 74,8 %. Profitabilnost banaka ostala je stabilna uz procijenjeni povrat na imovinu od 1,2 %.

Javne financije osjetljive su iako je MMF-ova ukupna procjena održivosti javnog duga pozitivna. *Deficit opće države* 2024. dosegnuo je 5,6 % BDP-a, što je više nego prethodne godine (5,1 % BDP-a 2023.). Primarni deficit (isključujući isplate kamata na javni dug) iznosio je 0,1 % BDP-a (0,4 % BDP-a 2023.). Tekući rashodi činili su 89,9 % javnih rashoda. Osim isplata kamata (20 % tekućih rashoda) među glavnim komponentama rashoda bili su vojni rashodi (29,6 %), naknade zaposlenicima u civilnom sektoru (19,3 %) i mirovine (16,3 %). *Javni dug* 2024. iznosio je 90,4 % BDP-a (isključujući dug fonda Social Security Investment Fund, SSIF), što je nešto više od 89,2 % BDP-a 2023. Uključujući dug SSIF-a, javni dug iznosio je 116,8 % BDP-a 2024., u usporedbi sa 113,8 % BDP-a 2023. MMF procjenjuje da je javni dug Jordana održiv, uz visok stupanj vjerojatnosti (članak IV, lipanj 2025.). Iako je zbog visoke razine javnog duga Jordan osjetljiv na pooštravanje financijskih uvjeta, velik udio povlaštenog duga bitno ublažava tu osjetljivost. Osim toga, Jordan ima znatne zaštitne slojeve: devizne pričuve odgovaraju uvozu za 7,7 mjeseci, a imovina fonda Social Security Investment Fund dosegnula je 40 % BDP-a. MMF procjenjuje da je kreditni rizik države umjeren.

Vanjski položaj Jordana i dalje je nestabilan, ali su devizne pričuve dovoljne. *Deficit tekućeg računa* (uključujući bespovratna sredstva) povećao se na 5,9 % BDP-a 2024. (s 3,6 % u 2023.) jer se suficit usluga smanjio, dok se deficit robe i primarnog dohotka povećao. Glavne stavke domaće robe za izvoz bile su kemikalije i minerali (30 % izvoza robe), uglavnom namijenjeni Indiji i arapskim zemljama, kao i odjeća (20 %), namijenjena uglavnom SAD-u. Najveće skupine robe za uvoz bile su prijevozna oprema i rezervni dijelovi

(10 % uvoza robe), uglavnom iz Kine, SAD-a i Južne Koreje; naftni derivati (6 %), uglavnom iz Saudijske Arabije i Indije; i tekstil (5 %) iz Azije. Deficit tekućeg računa nastavili su ublažavati jaki tokovi sekundarnih dohodaka: doznake su 2024. dosegnule 6,8 % BDP-a, dok je financiranje iz programa (Svjetska banka, MMF i druga bilateralna/multilateralna potpora) dosegnulo 4,2 % BDP-a. Izravna strana ulaganja 2024. smanjila su se na 3,3 % BDP-a. *Bruto devizne pričuve* Središnje banke Jordana ostale su na visokoj razini i iznad 100 % MMF-ova pokazatelja adekvatnosti pričuva.

Izgledi su za sljedećih nekoliko godina neizvjesni. MMF je u lipnju 2025. očekivao skromno povećanje rasta za 2025. i u narednim godinama, ali je to predviđanje prethodilo sukobu između Izraela i Irana. Regionalni ratovi predstavljaju znatan negativni rizik za izglede, posebno zbog povećane neizvjesnosti u regiji i mogućeg budućeg učinka na važni turistički sektor, što je dodatno potaknuto nedavnim sukobom između Izraela i Irana. Osim toga, očekuje se da će vanjski i fiskalni deficit ostati visoki, što odražava temeljne strukturne poteškoće za održivo poboljšanje fiskalnih prihoda i trgovinskog deficita. S obzirom na znatan teret javnog duga potrebno je nastaviti smjer fiskalne konsolidacije, uz postojeće mjere za modernizaciju gospodarstva usmjerene na poboljšanje poslovnog okruženja, kako bi se potaknuo rast privatnog sektora, među ostalim privlačenjem izravnih stranih ulaganja.

- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

Predloženom makrofinancijskom pomoći doprinijelo bi se sredstvima dodijeljenima Jordanu u okviru postojećeg programa koji su Europski parlament i Vijeće donijeli 14. travnja 2025. na temelju Odluke (EU) 2020/33[2] o pružanju makrofinancijske pomoći Hašemitskoj Kraljevini Jordanu u iznosu od 500 milijuna EUR u zajmovima koji će se isplatiti u razdoblju od 2025. do 2027.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike EU-a**

EU i Jordan razvili su blisko i dugotrajno partnerstvo, koje se temelji na Sporazumu o pridruživanju koji je na snazi od 2002. i koje je 2010. unaprijeđeno u napredni status partnerstva[3]. Taj je odnos dodatno ojačan donošenjem Prioriteta partnerstva EU-a i Jordana u lipnju 2022., čime je utvrđen strateški okvir za suradnju do 2027. Prioriteti odražavaju zajedničke vrijednosti i predanost reformama u područjima dobrog upravljanja i poštovanja ljudskih prava, promicanja održivog gospodarskog razvoja i jačanja suradnje u području regionalne stabilnosti i sigurnosti.

Jordan ima i čvrste gospodarske odnose s Europskom unijom, koja je jedan od njegovih važnih trgovinskih i investicijskih partnera. Njihov trgovinski odnos temelji se na Sporazumu o pridruživanju između EU-a i Jordana, koji olakšava povlašteni pristup tržištima EU-a. Od 2016. Jordan ima koristi i od inicijative EU-a za pojednostavnjena pravila o podrijetlu, čiji je cilj poticanje izvoza i industrijskog razvoja. U skladu s revizijom trgovinske politike EU-a za 2021. EU i Jordan rade na produbljivanju trgovinskih i ulagačkih odnosa, među ostalim poboljšanju poslovne klime, unapređenju regulatornog usklađivanja za pojedine sektore i potpunom iskorištavanju potencijala Sporazuma o pridruživanju.

---

[2] Odluka (EU) 2025/793 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. travnja 2025. o pružanju makrofinancijske pomoći Hašemitskoj Kraljevini Jordanu (*SL L, 2025/793, 22.4.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2025/793/oj*).

[3] SL L 129, 15.5.2002., str. 3. (http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2002/357(1)/oj).

Ta je suradnja dodatno pojačana pokretanjem strateškog i sveobuhvatnog partnerstva EU-a i Jordana, koje je potvrđeno u siječnju 2025. U partnerstvu se ističu ključna područja za dublju suradnju, među ostalim politički odnosi i regionalna suradnja, sigurnost i obrana, gospodarska otpornost, trgovina i ulaganja, razvoj ljudskog kapitala, migracije te zaštita i potpora izbjeglicama. Ti su stupovi dobro usklađeni s vizijom gospodarske modernizacije Jordana (2022. – 2033.) i usmjereni su na potporu dugoročnoj otpornosti zemlje, uključivom rastu i sposobnosti reagiranja na regionalne i globalne probleme.

Predloženi program makrofinancijske pomoći usklađen je sa širim ciljevima EU-a u okviru europske politike susjedstva (EPS). Njome se podupiru ciljevi Europske unije u pogledu gospodarske stabilnosti i razvoja u Jordanu te, šire, otpornost južnog europskog susjedstva. Makrofinancijska pomoć EU-a bila bi dopuna bespovratnim sredstvima mobiliziranima u okviru NDICI-ja i drugih programa i instrumenata EU-a, posebno u pogledu uvjeta predviđenih u okviru paketâ proračunske potpore koje provodi EU u sklopu postojećeg višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) za razdoblje 2021 – 2027. Daljnjom makrofinancijskom pomoći EU-a poduprlo bi se jordanska tijela u donošenju primjerenog okvira za makroekonomsku politiku i strukturne reforme te povećalo dodanu vrijednost i učinkovitost ukupnih financijskih mjera potpore EU-a, uključujući intervencije u okviru drugih instrumenata.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

• Pravna osnova

Pravna je osnova ovog Prijedloga članak 212. Ugovora o funkcioniranju Europske unije („UFEU”).

• Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)

Prijedlog je u skladu s načelom supsidijarnosti jer države članice ne mogu same dostatno ostvariti ciljeve održavanja kratkoročne makroekonomske stabilnosti u Jordanu, nego se oni na bolji način mogu ostvariti na razini Europske unije. Glavni su razlozi proračunska ograničenja na nacionalnoj razini i potreba za dobrom koordinacijom donatora kako bi se maksimalno povećali opseg i učinkovitost pomoći.

• Proporcionalnost

Prijedlog je u skladu s načelom proporcionalnosti: ograničen je na minimum potreban za ostvarenje ciljeva kratkoročne makroekonomske stabilnosti i ne prelazi ono što je potrebno za tu svrhu.

Kako je Komisija utvrdila na temelju procjena MMF-a u kontekstu proširenog instrumenta za financiranje, predložene nove makrofinancijske pomoći odgovaraju iznosu od 14,6 % procijenjenog preostalog manjka u financiranju za razdoblje 2025. – 2027. To je u skladu sa standardnim praksama raspodjele tereta za programe makrofinancijske pomoći (za zemlju s kojom je sklopljen sporazum o pridruživanju gornja je granica 60 % u skladu sa zaključcima Vijeća ECOFIN od 8. listopada 2002.), uzimajući u obzir pomoć koju su Jordanu obećali drugi bilateralni i multilateralni donatori. Uzimajući u obzir ukupnu potporu EU-a Jordanu putem različitih instrumenata (uključujući predloženu makrofinancijsku pomoć, četvrti program makrofinancijske pomoći, proračunsku potporu EU-a i zajmove EIB-a, bez bilateralne potpore država članica), ukupna potpora EU-a pokrila bi otprilike 35,4 % procijenjenog preostalog manjka u vanjskom financiranju. Očekuje se da će ukupni doprinos EU-a, uključujući proračunsku potporu i zajmove EIB-a Jordanu, biti veći nego u prošlosti.

- **Odabir instrumenta**

Financiranje projekata ili tehnička pomoć ne bi bili pogodni ni dostatni za postizanje makroekonomskih ciljeva. Ključna dodana vrijednost makrofinancijske pomoći u usporedbi s drugim instrumentima EU-a ublažavanje je ograničenja u vanjskom financiranju i pomoć u stvaranju stabilnog makroekonomskog okvira, među ostalim promicanjem održivog stanja platne bilance i proračuna, te primjerenog okvira za strukturne reforme. Pridonoseći uspostavi primjerenog sveobuhvatnog okvira za politike, makrofinancijskom pomoći može se povećati učinkovitost mjera koje se financiraju u Jordanu u okviru drugih, uže usmjerenih instrumenata EU-a.

3. REZULTATI *EX POST* EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

- ***Ex post* evaluacije/provjere primjerenosti postojećeg zakonodavstva**

Prijedlog Komisije za makrofinancijsku pomoć temelji se na iskustvu stečenom na temelju *ex post* evaluacija ranijih programa u susjedstvu EU-a, među ostalim na *ex post* evaluaciji drugog programa makrofinancijske pomoći koja je pružena Jordanu od 2016. do 2019., a koja je regulirana Odlukom (EU) 2016/2371 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2016.[4], kao i na najnovijoj *ex post* evaluaciji paketa makrofinancijske pomoći zbog bolesti COVID-19, koji je pokrio treći program makrofinancijske pomoći Jordanu[5].

Zaključak je *ex post*[6] evaluacije makrofinancijske pomoći koja je pružena Jordanu od 2016. do 2019. da je drugi program makrofinancijske pomoći globalno ispunio svoje ciljeve. Program je svojim oblikom relevantan za gospodarske izazove Jordana te je u velikoj mjeri doprinio učinkovitoj stabilizaciji vanjskog i fiskalnog financijskog položaja Jordana. Program je imao znatnu dodanu vrijednost za EU jer se njime poduprla makroekonomska stabilnost u susjednoj partnerskoj zemlji i ublažio utjecaj sirijske izbjegličke krize. Osmišljen je i proveden dosljedno ostalim politikama i instrumentima EU-a.

- **Savjetovanja s dionicima**

Makrofinancijska pomoć pruža se kao sastavni dio međunarodne potpore gospodarskoj stabilizaciji Jordana, među ostalim od MMF-a. Pri pripremi ovog prijedloga makrofinancijske pomoći Komisija se savjetovala s MMF-om, koji već isplaćuje sredstva iz opsežnog programa financiranja. Komisija se 2. srpnja 2025. savjetovala s Gospodarskim i financijskim odborom na razini zamjenikâ i on je podržao prijedlog. Komisija je bila i u redovitom kontaktu s jordanskim vlastima.

---

4 Odluka (EU) 2016/2371 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2016. o pružanju daljnje makrofinancijske pomoći Hašemitskoj Kraljevini Jordanu (SL L 352, 23.12.2016., str. 18., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2016/2371/oj).

5 Evaluaciju su proveli vanjski konzultanti, a zaključena je u svibnju 2025. Objava *ex post* evaluacije zajedno s radnim dokumentom službi Komisije očekuje se u drugoj polovini 2025.

6 *Ex post* evaluacija: programi makrofinancijske pomoći zemljama južnog susjedstva Tunisu i Jordanu (2016. – 2019.), rujan 2021., dostupno na: https://commission.europa.eu/about-european-commission/departments-and-executive-agencies/economic-and-financial-affairs/evaluation-reports-economic-and-financial-affairs-policies-and-spending-activities/joint-ex-post-evaluation-macro-financial-assistance-mfa-operations-tunisia-and_en.

- **Prikupljanje i primjena stručnog znanja**

U skladu sa zahtjevima iz Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509[7] („Financijska uredba”) službe Komisije provele su operativnu procjenu financijskog i administrativnog okruženja u Jordanu prije provedbe četvrtog programa makrofinancijske pomoći. Svrha je bila osigurati da su u postupcima zemlje za upravljanje programima pomoći, među ostalim makrofinancijske pomoći, osigurana primjerena jamstva za dobro financijsko upravljanje. Konačno izvješće konzultantskog društva o operativnoj procjeni zaprimljeno je u listopadu 2024. U izvješću se navodi da je ostvaren jasan napredak u sustavima upravljanja javnim financijama i drugim financijskim kanalima od 2020., kad je provedena prethodna procjena. Zaključuje se da se stanje financijskog okruženja i postupaka u Jordanu smatra povoljnim za program makrofinancijske pomoći. Budući da je operativna procjena provedena prije manje od godinu dana i da su njezini nalazi i dalje valjani, Komisija smatra da za predloženi peti program makrofinancijske pomoći nije potrebna nova procjena.

- **Procjena učinka**

Makrofinancijska pomoć EU-a izvanredni je instrument za hitne slučajeve namijenjen otklanjanju ozbiljnih poteškoća povezanih s platnom bilancom zemljama izvan EU-a. Stoga je ovaj prijedlog makrofinancijske pomoći izuzet od uvjeta provedbe procjene učinka u skladu s Komisijinim Smjernicama za bolju regulativu (SWD(2015) 111 final) zbog političkog imperativa brzog djelovanja u hitnoj situaciji koja zahtijeva brz odgovor.

Komisijini prijedlozi makrofinancijske pomoći općenito se temelje na iskustvu stečenom *ex post* evaluacijama ranijih programa u susjedstvu EU-a. Novom makrofinancijskom pomoći i pratećim programom gospodarske prilagodbe i reformi doprinijet će se smanjenju kratkoročnih financijskih potreba Jordana te istodobno poduprijeti mjere politike usmjerene na jačanje srednjoročne platne bilance i fiskalne održivosti te povećanje održivog rasta, čime se dopunjuje program Izvršnog odbora MMF-a. Ti politički uvjeti trebali bi doprinijeti otklanjanju nekih temeljnih slabosti koje su tijekom godina uočene u jordanskom gospodarstvu i sustavu gospodarskog upravljanja. Uvjeti bi načelno mogli obuhvatiti reforme za bolje gospodarsko upravljanje, uključujući upravljanje javnim financijama i poreznu upravu, socijalnu politiku i politiku tržišta rada, poslovno okruženje te energetsku/zelenu tranziciju.

- **Temeljna prava**

Zemlje obuhvaćene europskom politikom susjedstva imaju pravo zatražiti makrofinancijsku pomoć. Preduvjet za odobravanje takve pomoći jest da zemlja poštuje učinkovite demokratske mehanizme (uključujući višestranački parlamentarni sustav) i vladavinu prava te zajamči poštovanje ljudskih prava.

Jordan je nastavio provoditi političke reforme kako bi ojačao parlamentarnu demokraciju i vladavinu prava. U 2021. pokrenuo je proces političke modernizacije s ciljem poticanja političkog sudjelovanja žena i mladih, prevladavanja plemenske odanosti i poticanja osnivanja političkih stranaka koje se temelje na nacionalnom programu, što je uvedeno izmjenama zakona o izborima i političkim strankama. Vlada je 2023. izmijenila zakon o radu u skladu s međunarodnim standardima u području ljudskih prava. Unatoč vrlo teškoj situaciji Jordan je i dalje predan provođenju reformi za učinkovitiji demokratski

[7] SL L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj (BG, ES, CS, DA, DE, ET, EL, EN, FR, GA, HR, IT, LV, LT, HU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SL, FI, SV).

politički sustav koji se temelji na vladavini prava i poštovanju ljudskih prava. U tom se kontekstu smatra da su politički preduvjeti za makrofinancijsku pomoć ispunjeni.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Predloženi program makrofinancijske pomoći u iznosu do 500 milijuna EUR za Jordan planira se isplatiti u tri obroka u razdoblju od najviše dvije i pol godine. U okviru Jamstva za vanjsko djelovanje izdvojit će se zajam po stopi rezervacije od 9 %, koje će se programirati u okviru Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, u ukupnom iznosu od 45 milijuna EUR (proračunska linija 14 02 01 70 „NDICI – Izdvajanje rezervacija za zajednički fond za rezervacije"). Zajmovi se odobravaju u obliku amortizacije kredita s razdobljem odgode i naknadnih otplata glavnice u jednakim tranšama tijekom dugog razdoblja. Takva struktura zajmova bit će pogodna i za korisnika, jer će olakšati otplatu, i za proračun EU-a, jer će se nepredviđene obveze rasporediti na dulje razdoblje.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

Europska unija stavit će Jordanu na raspolaganje makrofinancijsku pomoć u ukupnom iznosu od 500 milijuna EUR u obliku zajmova, čime će pridonijeti pokrivanju preostalih potreba Jordana za vanjskim financiranjem u razdoblju dostupnosti programa. Planira se da će se makrofinancijska pomoć isplatiti u tri obroka, pod uvjetom da se mjere politike povezane sa svakim obrokom potpuno i pravodobno provedu. Tom će pomoći upravljati Komisija. Primjenjuju se posebne odredbe o sprečavanju prijevara i drugih nepravilnosti u skladu s Financijskom uredbom.

Isplate u okviru predloženog programa makrofinancijske pomoći ovisit će o uspješnim revizijama u okviru programa MMF-a. Osim toga, Komisija i jordanska tijela postići će dogovor o posebnom skupu mjera strukturnih reformi koje će se utvrditi u Memorandumu o razumijevanju. Te bi mjere reforme trebale podržati plan reformi vlasti te dopuniti programe dogovorene s MMF-om, Svjetskom bankom i ostalim donatorima, i programe politike povezane s proračunskom potporom EU-a. Trebale bi biti u skladu s glavnim prioritetima gospodarskih reformi koje su EU i Jordan dogovorili u Sporazumu o pridruživanju, Prioritetima partnerstva i priloženom Paktu, strateškom i sveobuhvatnom partnerstvu i jordanskoj viziji modernizacije te drugim nacionalnim strategijama.

2025/0251 (COD)

Prijedlog

ODLUKE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o pružanju makrofinancijske pomoći Hašemitskoj Kraljevini Jordanu

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 212. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrta zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom[8],

budući da:

(1) Odnosi između Europske unije („Unija”) i Hašemitske Kraljevine Jordana („Jordan”) razvijaju se u okviru europske politike susjedstva. Unija i Jordan potpisali su 24. studenog 1997. Sporazum o pridruživanju, koji je stupio na snagu 1. svibnja 2002.[9] Na temelju Sporazuma o pridruživanju Unija i Jordan postupno su uspostavili područje slobodne trgovine tijekom prijelaznog razdoblja od 12 godina. Osim toga, 2007. stupio je na snagu i sporazum o daljnjoj liberalizaciji poljoprivrednih proizvoda. Između Unije i Jordana 2010. dogovoren je napredni status partnerstva čime su proširena područja suradnje. Protokol o uspostavi mehanizma za rješavanje sporova za trgovinu između Unije i Jordana, parafiran u prosincu 2009., stupio je na snagu 1. srpnja 2011. Bilateralni politički dijalog i gospodarska suradnja dodatno su razvijeni u okviru Sporazuma o pridruživanju, Prioriteta partnerstva EU-a i Jordana donesenih za 2022. – 2027. i strateškog i sveobuhvatnog partnerstva potpisanog u siječnju 2025.

(2) Od 2011. Jordan je pokrenuo niz političkih reformi za jačanje parlamentarne demokracije i vladavine prava. Osnovani su Ustavni sud i neovisno izborno povjerenstvo, a jordanski parlament donio je niz važnih zakona, uključujući zakon o izborima i zakon o političkim strankama te zakone o decentralizaciji i općinama. Donesena su zakonodavna poboljšanja u pogledu neovisnosti pravosuđa i prava žena.

(3) Jordansko gospodarstvo teško je pogođeno dugotrajnom regionalnom nestabilnošću, posebno sukobom u Siriji i sukobom u Izraelu i Gazi, kao i narušenom sigurnošću u Crvenom moru. Te nestabilnosti dodatno su povećale nesigurnost, narušile povjerenje ulagača, poremetile trgovinske rute i oslabile turizam. Te su se poteškoće nadovezale na dugotrajne gospodarske i socijalne posljedice pandemije bolesti COVID-19, globalne cjenovne šokove nakon ruske invazije na Ukrajinu i veće troškove zaduživanja povezane sa strožim globalnim financijskim uvjetima. U novije vrijeme dodatan problem predstavlja i povećana nesigurnost u globalnom okruženju. Iako je Jordan izbjegao novi pad gospodarstva, djelomično zahvaljujući provedbi dobrih

[8] Stajalište Europskog parlamenta od … i Odluka Vijeća od ….

[9] SL L 129, 15.5.2002., str. 3., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2002/357(1)/oj.

makroekonomskih politika i reformi, oporavak je i dalje spor. Stopa nezaposlenosti i dalje je visoka, posebno među mladima i ženama, a fiskalni i vanjski financijski pritisci i dalje negativno utječu na gospodarstvo.

(4) Sukob u Izraelu i Gazi te ponovno izbijanje nasilja u regiji, osobito eskalacija napetosti između Izraela i Irana sredinom lipnja 2025., doveli su do obustave letova u Jordanu i vjerojatno će dodatno otežati slab gospodarski oporavak zemlje, smanjiti povjerenje ulagača i turista te doprinijeti sve nesigurnijim izgledima. Razina društvene napetosti u Jordanu i dalje je niska, ali mogla bi porasti ako dođe do daljnje eskalacije sukoba. Nadalje, rizici klimatskih promjena, koje pogoršavaju ionako tešku nestašicu vode u Jordanu, mogli bi oslabiti rast i stvoriti dodatne pritiske na državne financije.

(5) U siječnju 2024. jordanska tijela i MMF postigli su dogovor o programu gospodarske prilagodbe potpomognutom četverogodišnjim proširenim instrumentom za financiranje u iznosu od 1,2 milijarde USD, koji se trenutačno provodi. Od srpnja 2025. uspješnost Jordana u okviru proširenog instrumenta za financiranje bila je dobra, a svi kvantitativni kriteriji uspješnosti i strukturna mjerila bili su ispunjeni u prve tri revizije programa (srpanj i prosinac 2024. i travanj 2025.), što je aktiviralo isplate u ukupnom iznosu od 391 milijuna USD od odobrene 1,2 milijarde USD.

(6) U travnju 2025. Unija je donijela četvrti program makrofinancijske pomoći (MFP IV)[10] u iznosu od 500 milijuna EUR u obliku zajmova, kao odgovor na zahtjev Jordana u listopadu 2023. Isplate su planirane u razdoblju 2025. – 2027. kad se ispune dogovoreni uvjeti politike iz Memoranduma o razumijevanju, koji obuhvaćaju mjere u području upravljanja javnim financijama, upravljanja i borbe protiv korupcije, socijalne politike i politike tržišta rada, energetike i poslovnog okruženja. Četvrti program makrofinancijske pomoći nastavlja se na niz od tri prethodna programa makrofinancijske pomoći (prvi program makrofinancijske pomoći: 180 milijuna EUR; drugi program makrofinancijske pomoći: 200 milijuna EUR; treći program makrofinancijske pomoći: 500 milijuna EUR + 200 milijuna EUR dodatnih sredstava kao odgovor na pandemiju bolesti COVID-19), u okviru kojih je od 2014. do 2023. isplaćeno ukupno 1,08 milijardi EUR u zajmovima.

(7) Unija je od početka sirijske krize 2011. Jordanu stavila na raspolaganje oko 3,5 milijardi EUR u okviru različitih instrumenata (uključujući 1,08 milijuna EUR u okviru tri programa makrofinancijske pomoći) kako bi mu pomogla da očuva gospodarsku stabilnost, provede političke i gospodarske reforme te zadovolji svoje povezane humanitarne, razvojne i sigurnosne potrebe. Pored toga, Europska investicijska banka za Jordan je od 2011. izdvojila oko 2,4 milijarde EUR u zajmovima za projekte.

(8) Za razdoblje 2021. – 2024. Jordanu su u okviru Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa (NDICI-GE) dodijeljena bilateralna okvirna sredstva Unije (bespovratna sredstva) u iznosu od oko 360 milijuna EUR, koja su dopunjena potporom EU-a Jordanu za suočavanje s posljedicama sirijske krize (214 milijuna EUR od 2021. do 2023.) te drugim regionalnim i tematskim programima. Od 2014. do 2020. Unija je Jordanu pružala potporu uglavnom putem Europskog instrumenta za susjedstvo u ukupnom iznosu od 765 milijuna EUR. U tom je razdoblju Jordan primio i dodatnih 126 milijuna EUR putem Platforme za ulaganja

[10] Odluka (EU) 2025/793 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. travnja 2025. o pružanju makrofinancijske pomoći Hašemitskoj Kraljevini Jordanu (SL L, 2025/793, 22.4.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2025/793/oj).

u susjedstvu, koja je potaknula ulaganja u iznosu od oko 580 milijuna EUR. EU je 2021. u okviru gospodarskog i investicijskog plana pokrenuo više od 20 vodećih projekata u Jordanu te je dodijelio otprilike 461 milijun EUR (putem bespovratnih sredstava, mješovitog financiranja i jamstava) i potaknuo ukupna ulaganja u iznosu od oko 4,760 milijardi EUR.

(9) S obzirom na još uvijek tešku gospodarsku situaciju i prognoze, Jordan je u siječnju 2025. od Unije zatražio dodatnu makrofinancijsku pomoć.

(10) Budući da je Jordan obuhvaćen europskom politikom susjedstva, trebalo bi se smatrati da ispunjava uvjete za primanje makrofinancijske pomoći Unije.

(11) Makrofinancijska pomoć Unije trebala bi biti izvanredan financijski instrument nevezane i nenamjenske potpore platnoj bilanci čija je svrha zadovoljiti neposredne potrebe korisnika za vanjskim financiranjem te bi trebala podržati provedbu programa politike koji sadržava odlučne mjere za neposrednu prilagodbu i strukturne reforme radi kratkoročnog poboljšanja stanja platne bilance.

(12) S obzirom na to da u platnoj bilanci Jordana još postoji preostali manjak u vanjskom financiranju, koji se ne može pokriti sredstvima koja su stavili na raspolaganje MMF i ostale multilateralne institucije, smatra se da je dodatna makrofinancijska pomoć Unije Jordanu zbog trenutačnih iznimnih okolnosti prikladan odgovor na zahtjev Jordana Uniji za potporu gospodarskoj stabilizaciji, u kombinaciji s programom MMF-a. Povećana makrofinancijska pomoć Unije poduprla bi gospodarsku stabilizaciju i program strukturnih reformi u Jordanu, nadopunjujući sredstva stavljena na raspolaganje u okviru financijskog aranžmana MMF-a.

(13) Makrofinancijska pomoć Unije trebala bi doprinijeti ponovnoj uspostavi održivog stanja vanjskog financiranja Jordana, čime bi se podupro njegov gospodarski i socijalni razvoj.

(14) Očekuje se da će se makrofinancijska pomoć Unije pružati usporedno s provedbom operacija proračunske potpore u okviru Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/947 Europskog parlamenta i Vijeća[11].

(15) Iznos makrofinancijske pomoći Unije određuje se na temelju sveobuhvatne kvantitativne procjene preostalih potreba Jordana za vanjskim financiranjem, pri čemu se uzima u obzir njegova sposobnost financiranja vlastitim sredstvima, posebno međunarodnim pričuvama. Makrofinancijskom pomoći Unije trebali bi se dopuniti programi i sredstva koja stavljaju na raspolaganje MMF i Svjetska banka. Pri određivanju iznosa pomoći u obzir se uzimaju i očekivani financijski doprinosi bilateralnih i multilateralnih donatora te potreba za pravednom raspodjelom tereta između Unije i drugih donatora, kao i prethodna primjena drugih instrumenata Unije za vanjsko financiranje u Jordanu te dodana vrijednost sveukupne intervencije Unije.

(16) Komisija bi trebala osigurati pravnu i stvarnu usklađenost makrofinancijske pomoći Unije s ključnim načelima, ciljevima i mjerama poduzetima u okviru različitih područja vanjskog djelovanja i s ostalim relevantnim politikama Unije.

---

[11] Uredba (EU) 2021/947 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. lipnja 2021. o uspostavi Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, izmjeni i stavljanju izvan snage Odluke br. 466/2014/EU te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2017/1601 i Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 480/2009 (SL L 209, 14.6.2021., str. 1.), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/o).

(17) Makrofinancijskom pomoći Unije trebalo bi podupirati vanjsku politiku Unije prema Jordanu. Službe Komisije i Europska služba za vanjsko djelovanje (ESVD) trebale bi blisko surađivati u području dodjeljivanja makrofinancijske pomoći kako bi usklađivale vanjsku politiku Unije i osiguravale njezinu dosljednost.

(18) Makrofinancijska pomoć Unije trebala bi poduprijeti predanost Jordana vrijednostima koje dijeli s Unijom, kao što su demokracija, vladavina prava, dobro upravljanje, poštovanje ljudskih prava, održivi razvoj i smanjenje siromaštva, te njegovu predanost načelima otvorene, uređene i pravedne trgovine.

(19) Kao preduvjet za odobravanje makrofinancijske pomoći Unije Jordan bi trebao poštovati učinkovite demokratske mehanizme, uključujući višestranački parlamentarni sustav, i vladavinu prava te jamčiti poštovanje ljudskih prava. Osim toga, specifični ciljevi makrofinancijske pomoći Unije trebali bi ojačati učinkovitost, transparentnost i odgovornost sustava upravljanja javnim financijama u Jordanu te potaknuti strukturne reforme za postizanje održivog i uključivog rasta, otvaranje radnih mjesta i fiskalnu konsolidaciju. Komisija i ESVD trebali bi redovito pratiti ispunjenje preduvjeta i postizanje tih ciljeva.

(20) Radi učinkovite zaštite financijskih interesa Unije u vezi s makrofinancijskom pomoći Unije, Jordan bi trebao poduzeti odgovarajuće mjere za sprečavanje i borbu protiv prijevara, korupcije i drugih nepravilnosti povezanih s pomoći. Osim toga, sporazum o zajmu koji trebaju sklopiti Komisija i jordanska tijela trebao bi sadržavati odredbe kojima se Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) ovlašćuje za provođenje istraga, uključujući provjere i inspekcije na terenu, u skladu s odredbama i postupcima utvrđenima u Uredbi (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća[12] i Uredbi Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/966[13], Komisiju i Revizorski sud za provođenje revizija, a Ured europskog javnog tužitelja za izvršavanje nadležnosti u vezi s pružanjem makrofinancijske pomoći Unije tijekom i nakon razdoblja dostupnosti.

(21) Dodjelom makrofinancijske pomoći Unije ne dovode se u pitanje ovlasti Europskog parlamenta i Vijeća kao proračunskog tijela.

(22) Iznosi rezervacija koji su potrebni za makrofinancijsku pomoć Unije trebali bi biti usklađeni s proračunskim odobrenim sredstvima predviđenima višegodišnjim financijskim okvirom.

(23) Makrofinancijskom pomoći Unije trebala bi upravljati Komisija. Kako bi se osiguralo da Europski parlament i Vijeće mogu pratiti provedbu ove Odluke, Komisija bi ih trebala redovito obavješćivati o razvoju događaja u pogledu te pomoći i dostavljati im relevantne dokumente.

---

[12] Uredba (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. rujna 2013. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća te Uredbe Vijeća (Euratom) br. 1074/1999 (SL L 248, 18.9.2013., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj).

[13] Uredba Vijeća (EU) 2017/1939 od 12. listopada 2017. o provedbi pojačane suradnje u vezi s osnivanjem Ureda europskog javnog tužitelja („EPPO”) (SL L 283, 31.10.2017., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj).

(24) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Odluke, provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća[14].

(25) Makrofinancijska pomoć Unije trebala bi podlijegati uvjetima ekonomske politike, koji će biti utvrđeni u Memorandumu o razumijevanju. Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta provedbe te radi učinkovitosti Komisija bi trebala biti ovlaštena pregovarati o tim uvjetima s jordanskim tijelima, pod nadzorom odbora predstavnika država članica u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća. Zbog mogućeg znatnog učinka pomoći, prikladno je primijeniti postupak ispitivanja kako je utvrđeno u Uredbi (EU) br. 182/2011. S obzirom na iznos makrofinancijske pomoći Unije Jordanu, postupak ispitivanja trebao bi se primjenjivati na donošenje Memoranduma o razumijevanju te na smanjenje, suspenziju ili ukidanje pomoći,

DONIJELI SU OVU ODLUKU:

Članak 1.

1. Unija Jordanu stavlja na raspolaganje makrofinancijsku pomoć u maksimalnom iznosu od 500 milijuna EUR („makrofinancijska pomoć Unije”) s ciljem pružanja potpore gospodarskoj stabilizaciji i programu opsežnih reformi u Jordanu. Ta pomoć doprinosi pokrivanju potreba platne bilance Jordana utvrđenih u programu MMF-a.

2. Puni iznos makrofinancijske pomoći Unije Jordanu se stavlja na raspolaganje u obliku zajmova.

3. Komisija je ovlaštena u ime Unije pozajmiti potrebna sredstva na tržištima kapitala ili od financijskih institucija i dodijeliti ih Jordanu u obliku zajma.

4. Isplatom makrofinancijske pomoći Unije upravlja Komisija u skladu sa sporazumima ili dogovorima postignutima između Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) i Jordana te glavnim načelima i ciljevima gospodarskih reformi navedenima u Sporazumu o pridruživanju između EU-a i Jordana.

5. Komisija redovito obavješćuje Europski parlament i Vijeće o razvoju događaja u pogledu makrofinancijske pomoći Unije, među ostalim o isplatama te pomoći, te pravovremeno dostavlja tim institucijama relevantne dokumente.

6. Makrofinancijska pomoć Unije stavlja se na raspolaganje na razdoblje od dvije i pol godine počevši od prvog dana nakon stupanja na snagu Memoranduma o razumijevanju iz članka 3. stavka 1.

7. Ako se potrebe Jordana za financiranjem tijekom razdoblja isplate makrofinancijske pomoći Unije znatno smanje u usporedbi s prvotnim predviđanjima, Komisija donosi provedbene akte kako bi smanjila iznos pomoći ili tu pomoć suspendirala ili ukinula. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 7. stavka 2.

[14] Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

Članak 2.

1. Kao preduvjet za odobravanje makrofinancijske pomoći Unije Jordan mora poštovati učinkovite demokratske mehanizme, uključujući višestranački parlamentarni sustav, i vladavinu prava te jamčiti poštovanje ljudskih prava.

2. Službe Komisije i Europska služba za vanjsko djelovanje prate ispunjavanje tog preduvjeta tijekom cijelog trajanja makrofinancijske pomoći Unije.

3. Stavci 1. i 2. ovog članka primjenjuju se u skladu s Odlukom Vijeća 2010/427/EU[15].

Članak 3.

1. U skladu s postupkom ispitivanja iz članka 7. stavka 2. Komisija dogovara s jordanskim tijelima uvjete ekonomske politike i financijske uvjete, s naglaskom na strukturnim reformama i dobrim javnim financijama, kojima treba podlijegati makrofinancijska pomoć Unije i koji se utvrđuju u Memorandumu o razumijevanju („Memorandum o razumijevanju”), u kojem će biti naveden rok za njihovo ispunjenje. Uvjeti ekonomske politike i financijski uvjeti utvrđeni u Memorandumu o razumijevanju u skladu su sa sporazumima ili dogovorima iz članka 1. stavka 4., uključujući programe makroekonomske prilagodbe i strukturnih reformi koje Jordan provodi uz potporu MMF-a.

2. Uvjetima iz stavka 1. posebno se nastoji povećati učinkovitost, transparentnost i odgovornost sustava upravljanja javnim financijama u Jordanu, među ostalim i kad je riječ o korištenju makrofinancijske pomoći Unije. Pri oblikovanju mjera politike na odgovarajući se način uzima u obzir i napredak u području uzajamnog otvaranja tržišta, razvoja uređene i pravedne trgovine i drugih prioriteta u kontekstu vanjske politike Unije. Komisija redovito prati napredak u ostvarenju tih ciljeva.

3. Detaljni financijski uvjeti makrofinancijske pomoći Unije utvrđuju se u sporazumu o zajmu u skladu s člankom 223. Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća[16] koji trebaju sklopiti Komisija i jordanska tijela.

4. Komisija redovito provjerava jesu li uvjeti iz članka 4. stavka 3. i dalje ispunjeni, kao i jesu li ekonomske politike Jordana u skladu s ciljevima makrofinancijske pomoći Unije. Komisija pritom blisko surađuje s MMF-om i Svjetskom bankom i, prema potrebi, s Europskim parlamentom i Vijećem.

Članak 4.

1. Podložno uvjetima iz stavka 3. ovog članka, Komisija stavlja na raspolaganje makrofinancijsku pomoć Unije u tri obroka zajma. Iznos svakog obroka utvrđuje se u Memorandumu o razumijevanju iz članka 3. stavka 1.

2. Za iznose makrofinancijske pomoći Unije formiraju se, prema potrebi, rezervacije, u skladu s Uredbom (EU) 2021/947.

3. Komisija odlučuje o isplati obroka ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

---

15 Odluka Vijeća 2010/427/EU od 26. srpnja 2010. o utvrđivanju ustroja i rada Europske službe za vanjsko djelovanje (SL L 201, 3.8.2010., str. 30., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2010/427/oj).

16 Uredba (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2024. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije (SL L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

(a) preduvjet utvrđen u članku 2. stavku 1.;

(b) stalni zadovoljavajući rezultati provedbe programa politike koji sadržava snažne mjere prilagodbe i mjere strukturne reforme potpomognute nepreventivnim kreditnim aranžmanom s MMF-om;

(c) zadovoljavajuća provedba uvjeta ekonomske politike i financijskih uvjeta dogovorenih u Memorandumu o razumijevanju.

Drugi se obrok, u načelu, isplaćuje najranije tri mjeseca nakon isplate prvog obroka. Treći se obrok u načelu isplaćuje najranije tri mjeseca nakon isplate drugog obroka.

4. Ako uvjeti iz stavka 3. prvog podstavka ovog članka nisu ispunjeni, Komisija privremeno suspendira ili ukida isplatu makrofinancijske pomoći Unije. U takvim slučajevima Komisija obavješćuje Europski parlament i Vijeće o razlozima suspenzije ili ukidanja.

5. Makrofinancijska pomoć Unije isplaćuje se Središnjoj banci Jordana. Podložno odredbama koje treba dogovoriti u Memorandumu o razumijevanju, uključujući potvrdu preostalih potreba za proračunskim financiranjem, Središnja banka Jordana može sredstva Unije prenijeti jordanskom Ministarstvu financija kao krajnjem korisniku.

Članak 5.

1. Za potrebe financiranja makrofinancijske pomoći Unije u obliku zajmova, Komisija je ovlaštena, u ime Unije, pozajmiti potrebna sredstva na tržištima kapitala ili od financijskih institucija u skladu s člankom 223. Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509.

2. Komisija s Jordanom sklapa sporazum o zajmu na iznos iz članka 1. Sporazumom o zajmu utvrđuju se razdoblje dostupnosti i detaljni uvjeti potpore u okviru makrofinancijske pomoći u obliku zajmova, među ostalim u vezi sa sustavima unutarnje kontrole. Zajmovi se odobravaju pod uvjetima kojima se Jordanu omogućuje da zajam otplaćuje tijekom dugog razdoblja, uključujući moguće razdoblje odgode. Trajanje zajma ne smije biti dulje od 35 godina od datuma isplate.

3. Komisija obavješćuje Europski parlament i Vijeće o razvoju događaja u vezi s operacijama iz stavaka 1. i 2.

Članak 6.

1. Makrofinancijska pomoć Unije provodi se u skladu s Uredbom (EU, Euratom) 2024/2509[17].

2. Makrofinancijska pomoć Unije provodi se u okviru izravnog upravljanja.

3. Prije provedbe makrofinancijske pomoći Unije Komisija provodi operativnu procjenu kvalitete jordanskih financijskih propisa, administrativnih postupaka te mehanizama unutarnje i vanjske kontrole koji su relevantni za takvu pomoć.

Članak 7.

1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

17

2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 8.

1. Komisija do 30. lipnja svake godine Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješće o provedbi ove Odluke u prethodnoj godini, zajedno s evaluacijom te provedbe. U izvješću se:

   (a) ispituje napredak u provedbi makrofinancijske pomoći Unije Jordanu;

   (b) procjenjuju gospodarsko stanje i izgledi Jordana, kao i napredak u provedbi ekonomske politike i financijskih uvjeta iz članka 3. stavka 1.;

   (c) navodi poveznica između uvjeta ekonomske politike utvrđenih u Memorandumu o razumijevanju, trenutačne gospodarske i fiskalne uspješnosti Jordana te odluka Komisije o isplati rata makrofinancijske pomoći Unije.

2. Najkasnije dvije godine nakon isteka razdoblja dostupnosti iz članka 1. stavka 6. Komisija dostavlja Europskom parlamentu i Vijeću izvješće o *ex post* evaluaciji u kojem se procjenjuju rezultati i učinkovitost isplaćene makrofinancijske pomoći Unije te opseg u kojemu se njome doprinijelo ciljevima pomoći.

Članak 9.

Ova Odluka stupa na snagu trećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Europski parlament	*Za Vijeće*
Predsjednica	*Predsjednik*

IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKIM I DIGITALNIM ASPEKTIMA ZAKONODAVNOG PRIJEDLOGA

1. OKVIR PRIJEDLOGA/INICIJATIVE 3
1.1. Naslov prijedloga/inicijative 3
1.2. Predmetna područja politike 3
1.3. Ciljevi 3
1.3.1. Opći ciljevi 3
1.3.2. Posebni ciljevi 3
1.3.3. Očekivani rezultati i učinak 3
1.3.4. Pokazatelji uspješnosti 3
1.4. Prijedlog/inicijativa odnosi se na: 4
1.5. Obrazloženje prijedloga/inicijative 4
1.5.1. Potrebe koje treba zadovoljiti kratkoročno ili dugoročno, uključujući detaljan vremenski okvir provedbe inicijative 4
1.5.2. Dodana vrijednost sudjelovanja EU-a (može proizlaziti iz različitih čimbenika, npr. prednosti koordinacije, pravne sigurnosti, veće djelotvornosti ili komplementarnosti). Za potrebe ovog odjeljka „dodana vrijednost sudjelovanja EU-a" je vrijednost koja proizlazi iz djelovanja EU-a i dodatna je u odnosu na vrijednost koju bi države članice inače ostvarile same. 4
1.5.3. Pouke iz prijašnjih sličnih iskustava 4
1.5.4. Usklađenost s višegodišnjim financijskim okvirom i moguće sinergije s drugim prikladnim instrumentima 5
1.5.5. Ocjena različitih dostupnih mogućnosti financiranja, uključujući mogućnost preraspodjele 5
1.6. Trajanje prijedloga/inicijative i njegova/njezina financijskog učinka 6
1.7. Planirani načini izvršenja proračuna 6
2. MJERE UPRAVLJANJA 8
2.1. Pravila praćenja i izvješćivanja 8
2.2. Sustavi upravljanja i kontrole 8
2.2.1. Obrazloženje načina izvršenja proračuna, mehanizama provedbe financiranja, načina plaćanja i predložene strategije kontrole 8
2.2.2. Informacije o utvrđenim rizicima i sustavima unutarnje kontrole uspostavljenima za njihovo smanjenje 8
2.2.3. Procjena i obrazloženje troškovne učinkovitosti kontrola (omjer troškova kontrola i vrijednosti sredstava kojima se upravlja) i procjena očekivane razine rizika od pogreške (pri plaćanju i pri zaključenju) 8
2.3. Mjere za sprečavanje prijevara i nepravilnosti 9
3. PROCIJENJENI FINANCIJSKI UČINAK PRIJEDLOGA/INICIJATIVE 10

3.1. Naslovi višegodišnjeg financijskog okvira i proračunske linije rashoda na koje prijedlog/inicijativa ima učinak 10
3.2. Procijenjeni financijski učinak prijedloga na odobrena sredstva 12
3.2.1. Sažetak procijenjenog učinka na odobrena sredstva za poslovanje 12
3.2.1.1. Odobrena sredstva iz izglasanog proračuna 12
3.2.1.2. Odobrena sredstva iz vanjskih namjenskih prihoda 17
3.2.2. Procijenjena ostvarenja financirana odobrenim sredstvima za poslovanje 22
3.2.3. Sažetak procijenjenog učinka na administrativna odobrena sredstva 24
3.2.3.1. Odobrena sredstva iz izglasanog proračuna 24
3.2.3.2. Odobrena sredstva iz vanjskih namjenskih prihoda 24
3.2.3.3. Ukupna odobrena sredstva 24
3.2.4. Procijenjene potrebe u pogledu ljudskih resursa 25
3.2.4.1. Financirano iz izglasanog proračuna 25
3.2.4.2. Financirano iz vanjskih namjenskih prihoda 26
3.2.4.3. Ukupne potrebe za ljudskim resursima 26
3.2.5. Pregled procijenjenog učinka na ulaganja povezana s digitalnom tehnologijom 28
3.2.6. Usklađenost s aktualnim višegodišnjim financijskim okvirom 28
3.2.7. Doprinos trećih strana 28
3.3. Procijenjeni učinak na prihode 29
4. DIGITALNI ASPEKTI 29
4.1. Zahtjevi relevantni za digitalizaciju 30
4.2. Podaci 30
4.3. Digitalna rješenja 31
4.4. Procjena interoperabilnosti 31
4.5. Mjere za potporu digitalnoj provedbi 32

1. OKVIR PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

1.1. Naslov prijedloga/inicijative

Prijedlog odluke Europskog parlamenta i Vijeća o pružanju makrofinancijske pomoći Hašemitskoj Kraljevini Jordanu

1.2. Predmetna područja politike

Područje politike: gospodarski i financijski poslovi

Aktivnost: međunarodni gospodarski i financijski poslovi

1.3. Ciljevi

1.3.1. Opći ciljevi

Višegodišnji strateški ciljevi Komisije na koje se odnosi prijedlog/inicijativa

„Gospodarstvo u interesu građana”

„Snažnija Europa u svijetu”

1.3.2. Posebni ciljevi

Potpora makrofinancijskoj stabilnosti i promicanje reformi za poticanje rasta izvan EU-a, među ostalim redovitim gospodarskim dijalozima s ključnim partnerima i pružanjem makrofinancijske pomoći.

1.3.3. Očekivani rezultati i učinak

Navesti očekivane učinke prijedloga/inicijative na ciljane korisnike/skupine.

(1) Doprinos pokrivanju potreba Jordana za vanjskim financiranjem u kontekstu znatnog pogoršanja njegove platne bilance zbog nedavnih geopolitičkih događaja.

(2) Ublažavanje potrebe partnerske zemlje za proračunskim financiranjem.

(3) Podupiranje fiskalne konsolidacije i vanjske stabilizacije u kontekstu programa MMF-a.

(4) Podupiranje strukturnih reformi za poboljšanje ukupnog makroekonomskog upravljanja, jačanje gospodarskog upravljanja i transparentnosti te poboljšanje uvjeta za održivi rast.

1.3.4. Pokazatelji uspješnosti

Navesti pokazatelje za praćenje napretka i postignuća.

Jordanska tijela bit će obvezna redovito izvješćivati službe Komisije o nizu gospodarskih pokazatelja i dostaviti sveobuhvatno izvješće o poštovanju dogovorenih uvjeta politike prije isplate obrokâ pomoći.

Službe Komisije nastavit će nadzirati upravljanje javnim financijama nakon operativne procjene financijskih kanala i administrativnih postupaka u Jordanu. Delegacija EU-a uz to će redovito izvješćivati o pitanjima relevantnima za praćenje pomoći. Službe Komisije ostat će u bliskom kontaktu s MMF-om i Svjetskom bankom kako bi mogle iskoristiti saznanja iz njihovih tekućih aktivnosti u partnerskoj zemlji.

Prijedlogom zakonodavne odluke predviđeno je i da se Vijeću i Europskom parlamentu podnosi godišnje izvješće s ocjenom provedbe operacije. Nezavisna *ex*

post evaluacija provest će se unutar dvije godine nakon isteka razdoblja dostupnosti pomoći.

1.4. Prijedlog/inicijativa odnosi se na:

X novo djelovanje

☐ novo djelovanje nakon pilot-projekta / pripremnog djelovanja[18]

☐ produljenje postojećeg djelovanja

☐ spajanje ili preusmjeravanje jednog ili više djelovanja u drugo/novo djelovanje

1.5. Obrazloženje prijedloga/inicijative

1.5.1. Potrebe koje treba zadovoljiti kratkoročno ili dugoročno, uključujući detaljan vremenski okvir provedbe inicijative

Isplata pomoći ovisit će o ispunjenju političkih preduvjeta i zadovoljavajućim rezultatima provedbe tekućeg gospodarskog programa dogovorenog između Jordana i MMF-a, koje je Odbor odobrio 10. siječnja 2024. Osim toga, Komisija će s jordanskim tijelima dogovoriti posebne uvjete povezane s politikom, koji će biti navedeni u Memorandumu o razumijevanju.

Planira se da će pomoć biti isplaćena u tri obroka. Očekuje se da će se isplate izvršiti između 2026. i 2028.

Primjenjuju se posebne odredbe o sprečavanju prijevara i drugih nepravilnosti u skladu s Financijskom uredbom.1.5.2. Dodana vrijednost sudjelovanja EU-a (može proizlaziti iz različitih čimbenika, npr. prednosti koordinacije, pravne sigurnosti, veće djelotvornosti ili komplementarnosti). Za potrebe ovog odjeljka „dodana vrijednost sudjelovanja EU-a" je vrijednost koja proizlazi iz djelovanja EU-a i dodatna je u odnosu na vrijednost koju bi države članice inače ostvarile same.

Instrument makrofinancijske pomoći temelji se na politici i usmjeren je na ublažavanje kratkoročnih i srednjoročnih potreba za vanjskim financiranjem. U kontekstu aktualne regionalne krize makrofinancijska pomoć omogućit će tijelima manevarski prostor za provedbu ekonomske i fiskalne politike za učinkovit odgovor na krizu tako što će partnersku zemlju poduprijeti u prevladavanju gospodarskih poteškoća pogoršanih zbog nedavnih geopolitičkih događaja, osobito rata na Bliskom istoku i posljedične krize u Crvenom moru. Predložena makrofinancijska pomoć doprinijet će promicanju makroekonomske i političke stabilnosti u partnerskoj zemlji. Makrofinancijska pomoć bit će dopuna sredstvima koja stavljaju na raspolaganje međunarodne financijske institucije, bilateralni donatori i druge financijske institucije EU-a. Na taj će način doprinijeti ukupnoj djelotvornosti financijske potpore koju pruža međunarodna zajednica te druge financijske pomoći EU-a, uključujući proračunsku potporu.

Nadalje, budući da se programom makrofinancijske pomoći osigurava dugoročno financiranje pod povlaštenim uvjetima, obično povoljnijim uvjetima od onih koje nude drugi međunarodni ili bilateralni donatori, očekuje se da će se njime pomoći vladi da izvrši proračun bez fiskalnih odstupanja i doprinijeti održivosti duga.

[18] U smislu članka 58. stavka 2. točke (a) ili (b) Financijske uredbe.

Osim financijskog utjecaja predloženog programa makrofinancijske pomoći, njime će se ojačati predanost vlade reformama. To će se, među ostalim, postići utvrđivanjem odgovarajućih uvjeta za isplatu pomoći.

1.5.3. Pouke iz prijašnjih sličnih iskustava

Programi makrofinancijske pomoći partnerskim zemljama podliježu *ex post* evaluaciji. U dosad provedenim evaluacijama (za dovršene programe makrofinancijske pomoći) zaključeno je da programi makrofinancijske pomoći doista doprinose poboljšanju vanjske održivosti, makroekonomskoj stabilnosti i provedbi strukturnih reformi u partnerskoj zemlji, iako ponekad skromno i neizravno. U većini slučajeva programi makrofinancijske pomoći pozitivno su utjecali na platnu bilancu partnerske zemlje i pomogli su smanjiti njihova proračunska ograničenja. Doveli su i do povećanog gospodarskog rasta.

1.5.4. Usklađenost s višegodišnjim financijskim okvirom i moguće sinergije s drugim prikladnim instrumentima

Usklađenost s višegodišnjim financijskim okvirom

U višegodišnjem financijskom okviru za razdoblje 2021. – 2027. rezervacije za zajmove makrofinancijske pomoći izdvajaju se iz Jamstva za vanjsko djelovanje u okviru instrumenta Globalna Europa (Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju).

Moguće sinergije s drugim prikladnim instrumentima

EU je među glavnim donatorima Jordana, a podupire njegove gospodarske, strukturne i institucijske reforme i civilno društvo. U tom kontekstu, makrofinancijska pomoć nadopunjuje druge vanjske mjere ili instrumente EU-a koji se koriste za potporu Jordanu. Mjere politike povezane s makrofinancijskom pomoći obuhvaćaju određene odredbe u vezi sa Sporazumom o pridruživanju i Prioritetima partnerstva EU-a i Jordana.

Ključna dodana vrijednost makrofinancijske pomoći u usporedbi s drugim instrumentima EU-a jest njezin doprinos stvaranju stabilnog makroekonomskog okvira, među ostalim promicanjem održive platne bilance i stanja proračuna, te odgovarajućeg okvira za nastavak strukturnih reformi. Makrofinancijska pomoć nije redovita financijska potpora i ukida se čim zemlja ponovno uspostavi održivo stanje vanjskog financiranja.

Osim toga, makrofinancijska pomoć nadopuna je planiranim intervencijama međunarodne zajednice, posebno programima za prilagodbu i reforme koje podupiru MMF i Svjetska banka.

1.5.5. Ocjena različitih dostupnih mogućnosti financiranja, uključujući mogućnost preraspodjele

Budući da ima oblik zajma, ova operacija makrofinancijske pomoći povećava djelotvornost proračuna EU-a učinkom poluge i troškovno je najučinkovitija opcija.

Komisija je ovlaštena pozajmiti sredstva na tržištima kapitala u ime Europske unije i Euratoma koristeći jamstvo proračuna EU-a. Cilj je na tržištu prikupiti sredstva po najboljim raspoloživim stopama zahvaljujući kreditnom rejtingu „AAA” EU-a.

1.6. Trajanje prijedloga/inicijative i njegova/njezina financijskog učinka

X ograničeno trajanje

– Prijedlog/inicijativa na snazi je dvije i pol godine od stupanja na snagu Memoranduma o razumijevanju, kako je utvrđeno člankom 1. stavkom 4. Prijedloga odluke.

– Financijski utjecaj 2027. i za odobrena sredstva za preuzete obveze i za odobrena sredstva za plaćanje.

1.7. Planirani načini izvršenja proračuna

X Izravno upravljanje koje provodi Komisija

X putem svojih službi, uključujući osoblje u delegacijama Unije

2. MJERE UPRAVLJANJA

2.1. Pravila praćenja i izvješćivanja

Djelovanja koja će se financirati na temelju ove Odluke provest će se pod izravnim upravljanjem Komisije iz sjedišta i uz potporu delegacija Unije.

Pomoć je makroekonomske prirode i njezin je oblik u skladu s programom koji podupire MMF. Službe Komisije pratit će djelovanje na temelju napretka u provedbi aranžmana MMF-a te napretka u provedbi posebnih mjera reforme koje će se dogovoriti s tijelima partnerske zemlje u Memorandumu o razumijevanju, pri čemu će učestalost praćenja ovisiti o broju obroka (vidjeti i točku 1.3.4.).

2.2. Sustavi upravljanja i kontrole

2.2.1. Obrazloženje načina izvršenja proračuna, mehanizama provedbe financiranja, načina plaćanja i predložene strategije kontrole

Djelovanja koja će se financirati na temelju ove Odluke provest će se pod izravnim upravljanjem Komisije iz sjedišta i uz potporu delegacija Unije.

Isplate makrofinancijske pomoći ovise o uspješnim revizijama i povezane su s ispunjavanjem uvjeta za svaki program. Komisija u bliskoj suradnji s delegacijama Unije pomno prati provedbu uvjeta.

2.2.2. Informacije o utvrđenim rizicima i sustavima unutarnje kontrole uspostavljenima za njihovo smanjenje

Utvrđeni rizici

U pogledu predloženih programa makrofinancijske pomoći postoje fiducijarni rizici, rizici povezani s provedbom politike i opći politički rizici.

Postoji rizik od prijevara pri korištenju makrofinancijske pomoći. Budući da makrofinancijska pomoć nije namijenjena za točno određene troškove (za razliku od npr. financiranja projekata), taj se rizik odnosi na čimbenike kao što su opća kvaliteta sustava upravljanja u središnjoj banci i ministarstvu financija partnerske zemlje, administrativni postupci, kontrolne i nadzorne funkcije, sigurnost informacijskih sustava i primjerenost unutarnje i vanjske revizije.

Drugi rizik proizlazi iz mogućnosti da partnerska zemlja ne ispuni financijske obveze prema EU-u koje proizlaze iz predloženih zajmova makroekonomske pomoći (rizik neispunjavanja obveza ili kreditni rizik), primjerice zbog značajnog dodatnog pogoršanja njezine platne bilance i fiskalnog položaja.

Sustavi unutarnje kontrole

Makrofinancijska pomoć podliježe postupcima provjere, kontrole i revizije, za čiju su provedbu nadležni Komisija, uključujući Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF), i Europski revizorski sud, kako je predviđeno člankom 129. Financijske uredbe.

Ex ante: Komisija provodi procjenu sustava upravljanja i kontrole u zemlji korisnici. Za svaku zemlju korisnicu Komisija provodi *ex ante* operativnu procjenu financijskih kanala i mehanizama kontrole, prema potrebi uz tehničku podršku savjetnika. Provodi se analiza računovodstvenih postupaka, razdvajanja dužnosti i unutarnje/vanjske revizije središnje banke i Ministarstva financija kako bi se pružilo razumno jamstvo dobrog financijskog upravljanja. Ako se utvrde slabosti, isplata pomoći uvjetuje se njihovim otklanjanjem. Prema potrebi se uspostavljaju posebni aranžmani za plaćanja (npr. namjenski računi).

Tijekom provedbe: Komisija provjerava periodične izjave partnerske zemlje. Plaćanje podliježe: 1. praćenju provedbe dogovorenih uvjeta, koje provodi osoblje Glavne uprave ECFIN u bliskoj suradnji s delegacijama EU-a i vanjskim dionicima, kao što je MMF, te 2. uobičajenom postupku kontrole predviđenom financijskim postupkom (model 2) koji se koristi u Glavnoj upravi ECFIN, uključujući provjeru ispunjavanja uvjeta za isplatu navedene pomoći koju provodi financijski odjel. Isplate povezane s programima makrofinancijske pomoći mogu biti predmet dodatnih neovisnih *ex post* (dokumentacijskih i/ili terenskih) provjera koje provode službenici tima za *ex post* kontrole Glavne uprave. Takve provjere mogu se pokrenuti i na zahtjev nadležnog dužnosnika za ovjeravanje na osnovi daljnjeg delegiranja. Prekidi i suspenzije isplata, financijski ispravci (koje provodi Komisija) i povrati mogu se provoditi prema potrebi (dosad se to nije dogodilo) i izričito su predviđeni u sporazumima o financiranju s partnerskim zemljama.

2.2.3. Procjena i obrazloženje troškovne učinkovitosti kontrola (omjer troškova kontrola i vrijednosti sredstava kojima se upravlja) i procjena očekivane razine rizika od pogreške (pri plaćanju i pri zaključenju)

Zahvaljujući postojećim kontrolnim sustavima, kao što su *ex ante* operativne procjene ili *ex post* ocjene, stvarna stopa pogreške za isplate makrofinancijske pomoći iznosila je 0 %. Nisu zabilježeni slučajevi prijevare, korupcije ili nezakonitih radnji. Programi makrofinancijske pomoći imaju jasnu logiku intervencije, koja Komisiji omogućuje da procijeni njihov utjecaj. Kontrole omogućuju potvrdu jamstva i ostvarivanja ciljeva i prioriteta politike.

2.3. Mjere za sprečavanje prijevara i nepravilnosti

Kako bi se smanjio rizik od zlouporabe, poduzeto je i poduzet će se više mjera.

Prvo, sporazum o zajmu sadržavat će niz odredbi o inspekcijama, sprečavanju prijevara, revizijama i povratu sredstava u slučaju prijevare ili korupcije. Uz to je predviđeno da će isplata pomoći ovisiti o ispunjenju posebnih uvjeta politike, među ostalim u području upravljanja javnim financijama, s ciljem jačanja učinkovitosti, transparentnosti i odgovornosti. Osim toga, pomoć će se uplaćivati na poseban račun otvoren u središnjoj banci partnerske zemlje.

Makrofinancijska pomoć podliježe postupcima provjere, kontrole i revizije, za čiju su provedbu nadležni Komisija, uključujući Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF), i Europski revizorski sud, kako je predviđeno člankom 129. Financijske uredbe.

3. PROCIJENJENI FINANCIJSKI UČINAK PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

3.1. Naslovi višegodišnjeg financijskog okvira i proračunske linije rashoda na koje prijedlog/inicijativa ima učinak

- Postojeće proračunske linije

Prema redoslijedu naslova višegodišnjeg financijskog okvira i proračunskih linija.

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	Proračunska linija	Vrsta rashoda	Doprinos			
	Broj	Dif./nedif.[19]	zemalja EFTA-e[20]	zemalja kandidatkinja i potencijalnih kandidata[21]	ostalih trećih zemalja	drugi namjenski prihodi
	14.02.01.70 NDICI – Globalna Europa – Izdvajanje rezervacija za zajednički fond za rezervacije (zajmovi makrofinancijske pomoći – jamstvo za vanjsko djelovanje)	Dif.	NE	NE	NE	NE

- Zatražene nove proračunske linije – nije primjenjivo

[19] Dif. = diferencirana odobrena sredstva; nedif. = nediferencirana odobrena sredstva.
[20] EFTA: Europsko udruženje slobodne trgovine.
[21] Zemlje kandidatkinje i, ako je primjenjivo, potencijalni kandidati sa zapadnog Balkana.

3.2. Procijenjeni financijski učinak prijedloga na odobrena sredstva

3.2.1. Sažetak procijenjenog učinka na odobrena sredstva za poslovanje

– ☐ Za prijedlog/inicijativu nisu potrebna odobrena sredstva za poslovanje.

– **X** Za prijedlog/inicijativu potrebna su sljedeća odobrena sredstva za poslovanje:

3.2.1.1. Odobrena sredstva iz izglasanog proračuna

U milijunima EUR (na tri decimale)

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	6	**Naslov 6. „Susjedstvo i svijet”**

GU ECFIN			Godina **2024.**	Godina **2025.**	Godina **2026.**	Godina **2027.**	**UKUPNO VFO 2021. – 2027.**
Odobrena sredstva za poslovanje							
Proračunska linija 14.02.01.70 NDICI – Globalna Europa – Izdvajanje rezervacija za zajednički fond za rezervacije (zajmovi makrofinancijske pomoći – jamstvo za vanjsko djelovanje)	Preuzete obveze	(1a)				45	**45**
	Plaćanja	(2a)				45	**45**
Administrativna odobrena sredstva koja se financiraju iz omotnice za posebne programe							
Proračunska linija 14.20.03.01	Preuzete obveze i plaćanja	(3)				**0,1**	**0,1**
UKUPNA odobrena sredstva za GU ECFIN	Preuzete obveze	=1a+1b+3				**45,1**	**45,1**

			e					
			Plaćanja	=2a+2b+3			**45,1**	**45,1**

			Godina **2025.**	Godina **2026.**	Godina **2027.**	**UKUPNO VFO 2021. – 2027.**
UKUPNA odobrena sredstva za poslovanje	Preuzete obveze	(4)			45	**45**
	Plaćanja	(5)			45	**45**
UKUPNA administrativna odobrena sredstva koja se financiraju iz omotnice za posebne programe		(6)			0,1	**0,1**
UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 6. višegodišnjeg financijskog okvira	Preuzete obveze	=4+6			**45,1**	**45,1**
	Plaćanja	=5+6			**45,1**	**45,1**

			Godina **2024.**	Godina **2025.**	Godina **2026.**	Godina **2027.**	**UKUPNO VFO 2021. – 2027.**
• UKUPNA odobrena sredstva za poslovanje (svi naslovi za poslovanje)	Preuzete obveze	(4)					
	Plaćanja	(5)					
• UKUPNA administrativna odobrena sredstva koja se financiraju iz omotnice za posebne programe (svi naslovi za poslovanje)		(6)					
UKUPNA odobrena sredstva iz naslova 1. – 6. višegodišnjeg financijskog okvira (referentni iznos)	Preuzete obveze	=4+6					
	Plaćanja	=5+6					

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	**7**	„Administrativni rashodi”

Glavna uprava: <…….>		Godina **2024.**	Godina **2025.**	Godina **2026.**	Godina **2027.**	**UKUPNO VFO 2021. – 2027.**
• Ljudski resursi						
• Ostali administrativni rashodi						
UKUPNO GLAVNA UPRAVA <…….>	Odobrena sredstva					

Glavna uprava: <…….>		Godina **2024.**	Godina **2025.**	Godina **2026.**	Godina **2027.**	**UKUPNO VFO 2021. – 2027.**
• Ljudski resursi						
• Ostali administrativni rashodi						
UKUPNO GLAVNA UPRAVA <…….>	Odobrena sredstva					

UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira	(Ukupne preuzete obveze = ukupna plaćanja)					

U milijunima EUR (na tri decimale)

		Godina **2024.**	Godina **2025.**	Godina **2026.**	Godina **2027.**	**UKUPNO VFO 2021. – 2027.**
UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 1. – 7.	Preuzete obveze					
višegodišnjeg financijskog okvira	Plaćanja					

			Godina **2024.**	Godina **2025.**	Godina **2026.**	Godina **2027.**	**UKUPNO VFO 2021. – 2027.**
UKUPNA odobrena sredstva za poslovanje	Preuzete obveze	(4)				45	**45**
	Plaćanja	(5)				45	**45**

UKUPNA administrativna odobrena sredstva koja se financiraju iz omotnice za posebne programe		(6)				0,1	**0,1**
UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 6. višegodišnjeg financijskog okvira	Preuzete obveze	=4+6				**45,1**	**45,1**
	Plaćanja	=5+6				**45,1**	**45,1**

3.2.2. Procijenjena ostvarenja financirana odobrenim sredstvima za poslovanje (ne ispunjava se za decentralizirane agencije)

Odobrena sredstva za preuzimanje obveza u milijunima EUR (na tri decimale)

Navesti ciljeve i ostvarenja ⇩			Godina **2025.**		Godina **2026.**		Godina **2027.**		**UKUPNO**	
	Vrsta[22]	Prosječni trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Ukupni broj	Ukupni trošak
SPECIFIČNI CILJ br. 1[23]…										
– Ostvarenje 1	Izdvajanje rezervacija Jamstva za vanjsko djelovanje						1	45	1	45,1
– Ostvarenje 2	*Ex post* evaluacija						1	0,1	1	0,1

[22] Ostvarenja se odnose na proizvode i usluge koji se isporučuju (broj financiranih studentskih razmjena, kilometri izgrađenih prometnica itd.).

[23] Kako je opisan u odjeljku 1.3.2. „Specifični ciljevi”.

Međuzbroj za specifični cilj br. 1					2	45,1	2	45,1
SPECIFIČNI CILJ br. 2…								
– Ostvarenje								
Međuzbroj za specifični cilj br. 2								
UKUPNO					2	45,1	2	45,1

3.2.3. Sažetak procijenjenog učinka na administrativna odobrena sredstva

– **X** Za prijedlog/inicijativu nisu potrebna administrativna odobrena sredstva.

– ☐ Za prijedlog/inicijativu potrebna su sljedeća administrativna odobrena sredstva:

3.2.3.1. Odobrena sredstva iz izglasanog proračuna

IZGLASANA ODOBRENA SREDSTVA	Godina **2024.**	Godina **2025.**	Godina **2026.**	Godina **2027.**	**UKUPNO 2021. – 2027.**
NASLOV 7.					
Ljudski resursi	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Ostali administrativni rashodi	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Međuzbroj za NASLOV 7.	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
Izvan NASLOVA 7.					
Ljudski resursi	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Ostali administrativni rashodi	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Međuzbroj izvan NASLOVA 7.	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
UKUPNO	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**

Potrebna odobrena sredstva za ljudske resurse i ostale administrativne rashode pokrit će se odobrenim sredstvima glavne uprave koja su već dodijeljena za upravljanje djelovanjem i/ili su preraspodijeljena unutar glavne uprave te, prema potrebi, dodatnim sredstvima koja se mogu dodijeliti nadležnoj glavnoj upravi u okviru godišnjeg postupka dodjele sredstava uzimajući u obzir proračunska ograničenja.

3.2.4. Procijenjene potrebe u pogledu ljudskih resursa

– **X** Za prijedlog/inicijativu nisu potrebni ljudski resursi.

– ☐ Za prijedlog/inicijativu potrebni su sljedeći ljudski resursi:

3.2.4.1. Financirano iz izglasanog proračuna

Procjenu navesti u ekvivalentima punog radnog vremena (EPRV)

IZGLASANA ODOBRENA SREDSTVA		Godina **2025.**	Godina **2026.**	Godina **2027.**
20 01 02 01 (Sjedište i predstavništva Komisije)		0	0	0
20 01 02 03 (Delegacije EU-a)		0	0	0
01 01 01 01 (Neizravno istraživanje)		0	0	0
01 01 01 11 (Izravno istraživanje)		0	0	0
Druge proračunske linije (navesti)		0	0	0
20 02 01 (UO, UNS iz „globalne omotnice”)		0	0	0
20 02 03 (UO, LO, UNS i MSD u delegacijama EU-a)		0	0	0
Linija za administrativnu potporu [XX 01 YY YY]	– u sjedištu	0	0	0
	– u delegacijama EU-a	0	0	0
01 01 01 02 (UO, UNS – neizravno istraživanje)		0	0	0
01 01 01 12 (UO, UNS – izravno istraživanje)		0	0	0
Druge proračunske linije (navesti) – naslov 7.		0	0	0

Druge proračunske linije (navesti) – izvan naslova 7.	0	0	0
UKUPNO	**0**	**0**	**0**

Osoblje potrebno za provedbu prijedloga (EPRV):

	Sadašnje osoblje službi Komisije	**Dodatno osoblje***		
		Financira se u okviru naslova 7. ili istraživanja	**Financira se iz linije BA**	**Financira se iz naknada**
Radna mjesta prema planu radnih mjesta	4		n. p.	
Vanjsko osoblje (UO, UNS, UsO)				

Opis zadaća:

Dužnosnici i privremeno osoblje	
Vanjsko osoblje	

3.2.6. Usklađenost s aktualnim višegodišnjim financijskim okvirom

Prijedlog/inicijativa:

– **X** može se u potpunosti financirati preraspodjelom unutar relevantnog naslova višegodišnjeg financijskog okvira (VFO).

– ☐ zahtijeva upotrebu nedodijeljene razlike u okviru relevantnog naslova VFO-a i/ili upotrebu posebnih instrumenata kako su definirani u Uredbi o VFO-u

– ☐ zahtijeva reviziju VFO-a

3.2.7. Doprinos trećih strana

U prijedlogu/inicijativi:

– **X** nije predviđeno sudjelovanje trećih strana u financiranju.

– ☐ predviđeno je sudjelovanje trećih strana u financiranju prema sljedećoj procjeni:

Odobrena sredstva u milijunima EUR (na tri decimale)

	Godina **2024.**	Godina **2025.**	Godina **2026.**	Godina **2027.**	Ukupno
Tijelo koje sudjeluje u financiranju					
UKUPNO sufinancirana odobrena sredstva					

3.3. Procijenjeni učinak na prihode

– **X** Prijedlog/inicijativa nema financijski učinak na prihode.

– ☐ Prijedlog/inicijativa ima sljedeći financijski učinak:

  – ☐ na vlastita sredstva

  – ☐ na ostale prihode

  – ☐ navesti jesu li prihodi namijenjeni proračunskim linijama rashoda

U milijunima EUR (na tri decimale)

Proračunska linija prihoda:	Odobrena sredstva dostupna za tekuću financijsku godinu	Učinak prijedloga/inicijative[24]			
		Godina **2024.**	Godina **2025.**	Godina **2026.**	Godina **2027.**
Članak …….					

4. DIGITALNI ASPEKTI

Nije primjenjivo na ovu inicijativu politike.

4.1. Zahtjevi relevantni za digitalizaciju

n. p.

4.2. Podaci

n. p.

4.3. Digitalna rješenja

n. p.

4.4. Procjena interoperabilnosti

n. p.

4.5. Mjere za potporu digitalnoj provedbi

n. p.

[24] Kad je riječ o tradicionalnim vlastitim sredstvima (carine, pristojbe na šećer), moraju se navesti neto iznosi, to jest bruto iznosi nakon odbitka od 20 % za troškove prikupljanja.